

Маятники. Маршрутка «Рівне - Київ - Рівне»

КУПИТИ

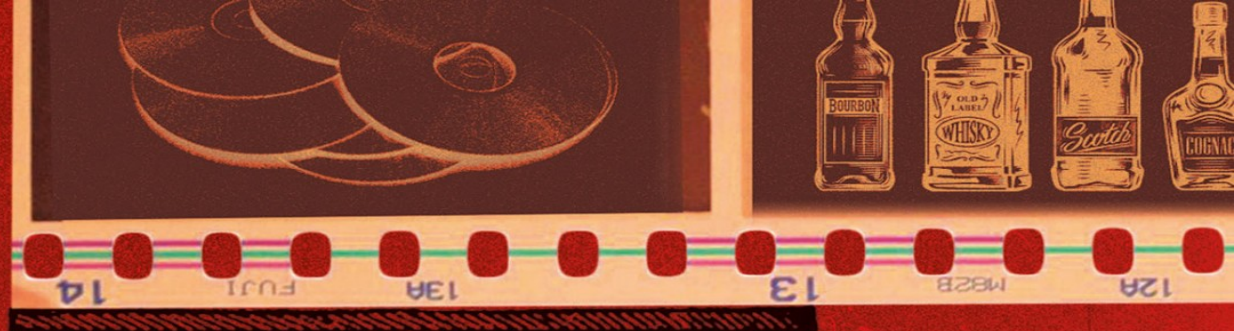
Романтичне знайомство й велика аварія, любовний багатокутник і роздуми про естетику маршруток.

Перед нами звичайний рейс «Київ - Рівне». У салоні автобуса безіменний герой опиняється поруч із незнайомкою. Обмежений простір мимоволі створює магію знайомства, неначе це кохання з першого погляду. Та чи така вже випадкова ця зустріч?

Паралельно ми бачимо 33-річного Віктора, виснаженого боротьбою за кохання дівчини. Він перебуває у перманентному передчутті якоїсь трагедії і теж прямує до Рівного.

У цьому соціально-психологічному романі автор розмірковує про дорогу та поїздки, стосунки й кохання, про те, як минуле впливає на наше теперішнє, а сьогоднішні вчинки - на те, що станеться або не станеться з нами потім.

Віталій Живий - письменник, фахівець фінансової сфери, працює бухгалтером у дипломатичній місії.

ВІТАЛІЙ
ЖИВИЙ

Маршрутка «Рівне – Київ – Рівне»

Віталій Живий

Маятники

Маршрутка «Рівне — Київ — Рівне»

Роман

віхОла

Київ · 2024

УДК 821.161.2'06-311.2

Ж64

Живий Віталій

Ж64 Маятники. Маршрутка «Рівне — Київ — Рівне» : роман / Віталій Живий. — К. : Віхола, 2024. — 336 с. — (Серія «Худліт. Проза»).

ISBN 978-617-8517-04-5

Романтичне знайомство й велика аварія, любовний багатокутник і роздуми про естетику маршруток.

Перед нами звичайний рейс «Київ—Рівне». У салоні автобуса безіменний герой опиняється поруч із незнайомкою. Обмежений простір мимоволі створює магію знайомства, неначе це кохання з першого погляду. Та чи така вже випадкова ця зустріч?

Паралельно ми бачимо 33-річного Віктора, виснаженого боротьбою за кохання дівчини. Він перебуває в перманентному передчутті якоїсь трагедії і теж прямує до Рівного.

У цьому соціально-психологічному романі автор розмірковує про дорогу та поїздки, стосунки й кохання, про те, як минуле впливає на наше теперішнє, а сьогоднішні вчинки — на те, що станеться або не станеться з нами.

УДК 821.161.2'06-311.2

Дякуємо за допомогу в підготовці видання Ганні Осадко.

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

© Віталій Живий, 2024

© Оксана Йориш, обкладинка, 2024

© ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Якщо маятник проходить повз центр ваги з одного боку, то повинен пройти таку ж відстань з іншого, і тільки через певний час він знаходить справжню точку, в якій може залишатися в спокої.

Артур Шопенгауер

А Він знає дорогу, яка при мені, хай би випробував Він мене, мов те золото, вийду!

Йов 23:10 (пер. Івана Огієнка, 1962)

Найкращі ілюзії, що створюються нами, — це ті, яких ми не вдаємо.
«Warhaus» — «The Good Lie»

- Доброго дня. Їдете сьогодні?
- Добридень. Так, їду.
- Тоді підходьте на шосту тридцять.
- Добре.
- Щасливої дороги.
- Дякую.

Звична рутина п'ятничного вечора. Дзвінок диспетчера зі служби перевізника — і час пішов. Дорога до автобусної зупинки займає двадцять хвилин, тож я намагаюся вийти з офісу заздалегідь. Проте щотижнева повторюваність цієї дії вмикає автопілот, що спотворює реальну оцінку і часу, і відстані. Тим паче сьогодні, коли в останній момент отримую на електронну пошту таке очікуване повідомлення. Доводиться коригувати ситуацію іншою змінною — швидкістю. Мій шлях у протилежному напрямку до дороги з одностороннім рухом. Вечірній трафік нівелює виграш у часі, тому громадський транспорт і таксі відпадають. Залишається старий перевірений спосіб — *«Біжи, Форесте, біжи!»*.

Так і цього разу. Я змушений бігти, щоби встигнути на призначений час. Вірний рюкзак «Jansport» приємно опускається своєю вагою та об'ємом у такт моєму бігові. Біжу на автобусну зупинку, як атлет, як баскетболіст Рей Аллен у фільмі «Його гра», як в однойменному кліпі групи «Public Enemy»: тулуб зафіксовано, рухаються лише кінцівки.

«Біжи в «Adidas Torsion», що пружинять у такт руху твоєї ступні», — суфлером нагадує мені прошита в пам'ять реклама кросівок у заставці до чемпіонату світу з футболу 1990 року. І я одразу пригадую, як мій товариш Серж, брат учасника збірної України з легкої атлетики, тишком-нишком «позичив» такі, щоби форсанути. Тепер це еквівалентно новій моделі iPhone, одразу після презентації. Але для Сержа тоді все закінчилося досить плачевно: він їхав у тролейбусі, була тиснява, і пальці його рук випадково (*карма, самі знаєте, ще те стерво!*) затисло у складаних дверях старого чехословацького

тролейбуса радянської доби. Добрі люди дали хустинку, та кров усе ж встигла накрапати («О Боже, брат мене уб'є!») на ті «Adidas Torsion». Серж тоді прийшов до мене у повному розпачі: кров розмазалася, підсохла, і, щоби врятувати його, ми обоє по черзі драїли ті кросівки пральним порошком, доки вони не набули (ну, майже) первинного вигляду. Серж потім заробив від брата по шиї і більше ніколи не брав його речі.

Тема кросівок мала би вже вичерпатися, якби той самий суфлер не вивів на рідкокристалічну панель моєї свідомості зображення Штеффі Граф¹. Чого б це? Ах, так! Це ж вона тоді рекламувала жіночу версію «Adidas Torsion»! Стривай-но, друже, невже це завдяки їй я небайдужий до нестандартних жіночих носиків? Та й чи лише носиків? Та чи й лише нестандартних? Та й чи лише вона? О, ці «I'm your Venus, I'm your fire»², Серени, Ани, здатні повернути на іншу віру³. Видове розмаїття та повний дарвінізм на всі смаки — чи просто один смак на всі варіації. О великий теніс (назву його так), цей «хазяїн моєї долі й капітан моєї душі»⁴!.. О ці сирени, здатні закрутити ейс, зарядити свічку, зіграти епроуч для виходу до сітки, продемонструвати неймовірний хенджоб⁵ (бекхенд, форхенд), розтяжку на задній лінії, бриніти струнами при першій подачі, неохоче віддати перемогу на тайбрейку чи скоритися у виснажливому багатосетовому матчі — все що завгодно, аби привабити чергового Піта Сампраса обіцянкою тимчасової вічності й дисконтом на тиражоване безсмертя, на рекурсію⁶ «маленької смерті»⁷. О ці топ-спіни, дропшоти, смеші, слайси, кроси (Знову кроси? Та годі вже!), яких (Ти чоловік чи ні?) не зможеш уникнути. Бо якщо ти вже маєш м'ячі⁸ (назву їх так), Вілсон⁹ — то не зможеш не подати. А подавши — ти вже у грі, на турнірі з серії Великого... слему, шлему, шолома... зрештою... «Сорому», як Майкл Фассбендер в однойменному фільмі чи як Марк Волберг у «Ночах в стилі бугі». Ти повторюватимеш «Я — свій власний хазяїн. Я — свій власний король. Я — Дірк Діглер¹⁰. Я — зірка», ти в рейтингу, хлопче, і у тебе — свій рейтинг. І знову сирени, взаємні гейми, гойдалки подач, фонограма неконтрольованих вигуків та його величність матчпойнт. Чоловіче, у цій спортивній пригоді можуть проминути твої найкращі роки. Ти блудитимеш, тримаючись вітрів і течій, затерши до дірок мапу з маршрутом на рідну Ітаку. Ти

сподіватимешся, що весь цей час на тебе чекатиме твоя Пенелопа. У тебе буде не так багато шансів, щоби врешті-решт проминути отих сирен (*«У тебе лише один шанс обіграти це все»*): або прив'язавши себе до стерна, або заливши вуха воском і виловивши собі очі (*Слухай, це трохи не з тієї трагедії!*). Як варіант можна зробити свій голос солодшим і чистішим від усіх тих сирен (*«Ковалю, ковалю! Скуй мені такий тоненький голосочок, як у Телесикової матері!»*). А якщо без недоречних жартів і токсичної маскулінності? (*Що, справді? Ти... серйозно?*) Гаразд, чом би й ні? Може, просто стати таким собі Андре Агассі для своєї власної Штеффі Граф?

Ху-у-ух! Що за ересь?! Цього разу думкам у голові терміново необхідне щось дієве, щось компенсаційне, щось... надзвичайне. Від стресу, від переходу в інший агрегатний стан, в іншу якість, іншу реальність...

Кросівково-тенісні ремінісценції нарешті вичерпалися — та не моя легкоатлетична дійсність. Отже, я досі біжу: одна рука тримає лямку рюкзака, а друга притискає компактну сумку для гаджетів до правого стегна. Темп хорошої ранкової пробіжки. Легені вже не раді гіпервентиляції. Надмірна кількість спожитого кисню та автомобільні вихлопи дають у голову. Поступово нагадують про себе важкий робочий тиждень і печія. Долаю останній пішохідний перехід. Метрів за сто перемикаюся на швидку ходу. Намагаюся віддихатися. До автобуса підходжу розпашілий та захеканий.

Незначне запізнення — лише на п'ять хвилин. Але річ у тому, що за розкладом він мав відправитись більш як пів години тому. Перевізник правдами й неправдами завжди тягне час, намагаючись заповнити порожні місця і зробити рейс рентабельнішим. Це, звісно, розлякує навіть багатьох постійних клієнтів, не кажучи вже про потенційних. Але такі віддані, як ось я, мають привілей з'являтися перед реальним відправленням. Я підіграю перевізнику, перевізник — мені. Змова. Відправлення затягують, а порожні місця стають із причини наслідком. Замкнене коло.

Водій автобуса вже вичерпав майже весь арсенал вивертів, намагаючись затримати виїзд. Він то заходив у салон, щоби створити ілюзію процесу, то виходив, ніби дотримувався протоколу запуску космічного корабля... Двигун завів, телевізор увімкнув, папку з

документами дістав і... поклав назад. Невдоволені очікуванням пасажирів починають втрачати залишки терпіння. Аж ось, за мить до точки їх остаточного кипіння, з'являється останній пасажир — я.

Застрибую в салон, рішуче, по-діловому кидаю поглядом у пошуку вільного місця. Всі зайняті. Дивлюся уважніше (*Що з оптикою?*), ще уважніше (*Ану, наведи різкість!*), ще: на одному, біля проходу, у третьому з боку дверей ряду, зручно розмістилася жіноча шкіряна сумка. Її габарити важко корелюються із поняттям жіночого аксесуару. Це швидше окрема планета зі своїми атмосферою, надрами та гравітацією, що заломлює світло. Поруч із сумкою, на сусідньому сидінні як штучний живий супутник розташувалася... ділова красуня. Те, що це красуня, було очевидно під будь-яким кутом зору, а те, що ділова, я зрозумів за зосередженою UX-аурою¹¹, що встановилася між нею та смартфоном із великим екраном.

— Пані, біля вас вільно?

Старомодне, підкреслено чемне звертання перериває тактильну взаємодію пучок пальців та манікюру зі скляною поверхнею смартфона. Необхідність людських взаємин у жорстко сегментованому просторі рейсового автобуса-маршрутки поступається місцем подорожньому комфорту, і сумка-планета опускається на землю.

— Так, прошу, — каже вона, не підводячи очей, без тіні видимого невдоволення.

Впевненими рухами знімаю рюкзак і по-хазяйськи вкладаю його на верхню полицю. Перекидаю через голову шлею сумки і опускаю її на сидіння. Знімаю вітровку, акуратно складаю поруч із рюкзаком. Беру в руки сумку і з почуттям полегшення нарешті сідаю. Проводжу маніпуляції із вирівнювання спинки і для більшого комфорту збільшую відстань від стільця своєї супутниці. До переміщення у просторі готовий.

— Дякую. Доброго вечора, — протокольно чемно закінчую ритуал посадки.

— Доброго вечора, — відповідає красуня, а цей епізод мікроспілкування, як і безліч інших, має всі шанси закінчитися просто тут і так, як є.

Що може бути природніше за чотири-п'ять годин мовчання і занурення в самого себе? У час шалених ритмів, розписаної на

хвилини гонитви і 24/7 доступності це — неабияка розкіш. На якусь мить заплющую очі, кладу руки на сумку на колінах, що слугує підставкою, як у літаку. Уявляю себе порожньою ємністю, в яку можна залити будь-що: від цифрового шуму — до абсолютного ніщо. Прислухаюся до себе, тестую відчуття й бажання, процедурно генерую можливі варіанти дій. Їх насправді багацько. Можна подрімати, подивитися на дорогу, послухати музику, глянути, що там іде по телевізору, чи увімкнути щось своє. Можна у щось пограти, зателефонувати / написати комусь зі списку контактів. Як варіант можна спробувати поспілкуватися із попутницею. Або ж просто не робити нічого. Замкнений простір, мініатюра соціуму та повна свобода дій. Рольова гра. Пісочниця¹². Реальність.

Реальність? Тобі нічого не привиділося? Ти певен, це точно відбувається з тобою?

Тим часом двері зачиняються і автобус рушає.

[1](#) Штеффі Граф — німецька тенісистка, багаторазова переможниця найпрестижніших тенісних турнірів Великого шлему, колишня перша ракетка світу, олімпійська чемпіонка. Дружина відомого тенісиста Андре Агассі.

[2](#) Рядки з пісні групи «Bananarama» — «Venus» (1986), переклад з англ.: «Я твоя Венера, я твій вогонь».

[3](#) Подейкують, що німецький футболіст Бастіан Швайнштайгер був готовий прийняти православ'я заради сербської тенісистки Ани Іванович. Пара одружилася у 2016 році.

[4](#) Рядок із вірша «Нескорений» (лат. *Invictus*, 1875) англійського поета Вільяма Ернеста Генлі.

[5](#) Хенджоб (від англ. *handjob* — «робота руками») — позначення сексуальної практики, в якій один із партнерів стимулює статевий член руками.

[6](#) Рекурсія (лат. *Recursion*) — у програмуванні — процедура, у тілі якої знаходиться явне звернення до неї самої або ж до якої відбувається посилання з іншої процедури.

[7](#) «Маленька смерть» (фр. «*La petite mort*») — вислів, який означає короткочасну втрату чи послаблення свідомості; у сучасному мовленні вживається у значенні «оргазм».

[8](#) Гра слів, буквальний переклад вульгарного вислову «If you got balls».

[9](#) Вілсон (англ. *Wilson*) — волейбольний м'яч із фільму «Вигнанець» (англ. «*Cast Away*», 2000); вжито тут як звертання до гіпотетичного безмовного співрозмовника, внутрішнього «я».

[10](#) Дірк Діглер (англ. *Dirk Diggler*) — вигаданий персонаж із фільму «Ночі в стилі бугі», прототип якого — порноактор Джон Голмс, який у 70–80-ті роки XX століття знявся в понад двох тисячах фільмів.

[11](#) UX (англ. *User Experience*, UX — «досвід користування») — це те, що людина відчуває під час користування продуктом, системою чи сервісом (послугою).

[12](#) Пісочниця (англ. *Sandbox*) — у сфері розробки програмного забезпечення — ізольоване середовище для експериментального тестування, доопрацювання та модернізації наявного продукту.

Віктор давно перебував у постійному тривожному передчутті чогось трагічного і невідворотного. Він думав, справа у звичайній математичній імовірності. Те, що гіпотетично може статися за певного збігу обставин, так чи інакше, рано чи пізно, тут чи деінде, з ним або з кимось іншим — таки станеться. Та Віктор був переконаний: щось трапиться саме з ним.

Сьогодні ж йому було не до ймовірностей. Віктор повернувся додому пізно вночі, чи не під самісінький ранок. Де був, що ловив, із ким швендяв, заради чого? Змарнілий, із порога попрямував у ванну. Підставив під струмінь холодної води долоні, нахилився і на довгих кілька хвилин занурив у них своє лице. Шкіра миттю відреагувала на контраст температур, а нахилена голова розпашіла від припливу крові. Не витираючись, Віктор підвівся і поглянув на себе у дзеркало. Краплі води стікали обличчям і мокрими плямами проступали на сорочці. Він не просто дивився на своє віддзеркалення. У стороннього спостерігача могло би скластися враження, що чоловік якимось дивом спілкується із двійником, який стоїть по той бік скла і відбивається на тонкому шарі алюмінію. Очі Віктора вп'ялися у відображення так, ніби там, у тому обличчі, була прихована відповідь на всі запитання, що роїлися в його черепній коробці тут, із цього боку.

Віктор витерся і мимохідь зауважив, що рушник уже несвіжий. Вийшов на кухню. Постояв, зважуючи свої бажання й наміри. Що зараз було би доречнішим: чашка кави, кружка чаю, склянка води, банка пива, шот віскі... самого чи з льодом? Рука, ніби мала окрему свідомість, потягнулася до кухонної шафки за надпитою пляшкою віскі. З морозилки випірнув лоток із льодом, кубики лунко впали на дно склянки. Потрійно дистильована рідина з пляшки із приємним хрускотом огорнула і підняла лід. На склянці, саме на рівні міцного напою, почала конденсуватися волога. За мить — довгий повільний ковток і така ж довга амплітуда руху адамового яблука. Віктор

поставив недопиту склянку на стіл, глибоко видихнув і сам до себе промовив:

— Ось і все.

Обличчя спотворила нездорова судомна усмішка — водночас і сарказм, і гнів, і біль, і... глузування над самим фактом появи такого сплаву емоцій. Якусь мить по тому мімічні зморшки все ще продовжували розправлятися після раптового перенапруження. Віктор застиг, ніби хтось натиснув на паузу. Очі сконцентрувалися на якійсь невидимій точці. Нерухомий, як манекен, він ніби втратив зв'язок зі своїм тілом, а думками перебував у зовсім іншому місці. Тоді Віктор махнув головою, скидаючи з себе саван ступору, залпом допив віскі й присів на табуретку. Його лікті сперлися на стіл, а голова увійшла в долоні, як вивихнута кістка, що повертається у суглобовий паз під натиском сухожилля. Поміж пальцями стирчало темне та подекуди вже сиве волосся. Зібгане назад руками, воно відкривало дві симетричні залисинами.

Віктор чудово розумів, що вранці все виглядатиме інакше, що події неодмінно постануть у кращому, не такому безнадійному, світлі. Проте надворі було темно, й до ранку ще потрібно було дожити. Думки перепліталися, зіштовхувалися, затягувалися у вузли та створювали все більший і більший безлад. Перед очима з неймовірною швидкістю пересипався кольоровий калейдоскоп із розмитим зображенням жіночого обличчя. Віктор відчув, як хвиля за хвилиною на нього накочувала порожнеча та усвідомлення того, що попереду — дні, можливо, тижні коматозу, місяці нещирості та роки жалюгідної імітації повноцінного буття. Життєва енергія стислася до розмірів волоського горіха, та, не знайшовши придатного органа для тимчасової прописки, промчала маленькою вибуховою хвилиною по тілу: неприємно шкрябнула мізки, відгукнулася аритмією в серці та занила тупим болем у простаті. Ще мить — і його накрило би приступом дикої тривоги та німої паніки, проте спиртне починало робити свою справу. Ментальний спазм послабив хватку, а тіло, напруживши кожен м'яз, вищирило зуби в жахливому тваринному оскалі. *«Не візьмеш. Не завалиш. Не сьогодні»*, — розштовхуючи хаос думок, хрипло визвірився Вікторів характер. *«Випробуй мене — мов те золото, вийду»*, — пролізло на поверхню свідомості десь прочитане, явно

перекручене і, напевно, часто ним цитоване. На якусь мить йому здалося, що ситуація, в якій він опинився, — це саме те, чого він постійно прагнув і до чого так довго йшов. Бо дещо в житті залишається недоступним, якщо не піднімати планку больового порога, якщо не випробовувати ліміти. Врешті-решт, йому ж кортіло жити по-іншому, у своїй сконструйованій альтернативній реальності. Це ж він тішив себе думкою, що внутрішній неспокій буде компенсований зовнішніми сприятливими обставинами. З його-то вдачею! Це ж його чекали попереду нові (*туну*) чоловічі звияти, одкровення про природу світу й речей. Це ж він, Віктор, розкошував у токсинах паразитуючої ідеї, що реалізація його уявлення про стосунки — це і є його шлях до (*ага!*) щастя. Це ж він, як мантру, повторював собі, що (*ну-ну*) особливий, що його винахідливість, зухвалість і нонконформізм — ніби танець на віджилих залишках вікторіанських стереотипів. Це ж він відшукав діру в завісі повсякденної реальності і (*нібито*) знайшов свою досконалу надреальність. Це ж у нього була готова відповідь на всі одвічні запитання!

Та зараз йому здавалося, що передчуття були не безпідставні, й те, що мало статися — сталося і продовжує ставатися просто зараз. Нещодавній сміх у лице смерті, жонглювання відповідальністю, виклик безглуздості та ігнорування ізоляції перетворилися на «тихий і жалібний голос людини, що прагне збагнути незбагненне»¹³.

Біль. Одна справа — говорити про біль, а геть інша — опинитися у вакуумі екзистенційного шоку й нахапатися його на повні груди. Він відчував себе потопельником без води, але й без берегів, до яких можна пристати. Хід думок перебила діафрагма, здавалося, вона єдина не хотіла проводити залишок ночі у товаристві стола та склянки з розталим льодом. Окислене повітря шумно вийшло через ніздрі. Віктор глипнув на годинник — уже четверта, а вранці треба вставати, збирати в дорогу речі та йти на роботу. Згадка про те, що завтра вже п'ятниця, була останнім ударом. Цього виявилось достатньо, щоби Віктора вмить пододала вселенська втома, що накопилася на кожен орган, що міг її відчувати. З горла вихопився скрипучий протяжний звук, ніби тертя повітря об гуму з відпущеної повітряної кульки. Ще трохи — і хмільна меланхолія розпочала би звичну виставу. Благо, що зі сцени її безцеремонно почала випихати мовчазна байдужість.

Віктор заледве підвівся з-за столу і почвалав до застеленого ліжка. Зняв шкарпетки, штани, відгорнув ковдру разом із покривалом — і ліг просто в сорочці. Тягар постелі замкнувся над його тілом — наче кришка поштової скриньки над листом, у якому вже нічого не зміниш.

[13](#) Цитата з роману Джека Лондона «Мартін Іден».

Розпечений від майже літнього сонця асфальт відгонив бітумом. Уже вечоріло, коли на парковку перед «McDonald's» біля Центрального вокзалу, здійнявши вихор сміття, під'їхала бордова маршрутка з рівненськими номерами. На вітровому склі з боку пасажирів, на присосках із нехитро прикріпленими канцелярськими затискачами, висіла табличка формату А4. Там великими чорними літерами красувався напис «КИЇВ». Хаотичний натовп людей-мурах неохоче розступався, так, наче втрата кількох секунд, аби пропустити машину, стане головною причиною порушення ритму дня. Все ж неабияка майстерність водія таки доправила маршрутку до жаданого місця висадки-посадки пасажирів. Ось де стають у пригоді навички, що відточуються тисячами накручених кілометрів, а ще — сотнями годин стояння чи послідовного просування в заторах на відстань учнівської лінійки. Все, чотири години їзди позаду.

Ще кілька хвилин тому байдужі та виснажені обличчя пасажирів засяяли бажанням хутчіше вийти з одного транспортного засобу, щоби, найімовірніше, пересісти в інший. Клацнула ручка дверей — і в тугих пазах кузова загули направляючі. Новоприбулі пасажирів виходили з маршрутки, пильно дивлячись собі під ноги. Процедура висадки ускладнювалася скупченням чергової порції людей, які наполегливо намагалися увійти і зайняти місця. Так одні зі звичайних пасажирів перетворювалися на звичайних пішоходів, інші — прагнули навпаки.

— Не заходьте ще поки, — суворо наказав водій, який саме поставив машину на ручні гальма і крутонув ключа в замку запалювання. Машина здригнулася і замовкла, так, ніби двигун уже не міг дочекатися, коли його поршням дадуть спокій. Водій потягнувся до таблички з написом «РІВНЕ» і перевернув її на інший бік, де на звороті було написано «КИЇВ». Отож кінцевого пункту досягнуто і новий пункт призначення задано.

Аж тоді водій, протиснувшись через частокіл рухомих тіл, вийшов із машини, потягнувся і розправив заляклу спину. Зачекав кілька

хвилин, доки всі пасажери повиходять, і повернувся в салон. Потім дістав із нагрудної кишені строкатої сорочки пачку візитівок перевізника з календариком на звороті та почав методично їх розкидати на звільнені місця. Прямокутні рекламні клаптики впали на два спарені сидіння другого ряду та на друге одиночне, сигналізуючи, що ці місця вже зайнято. Водій підняв із підлоги порожню пластикову пляшку від мінералки та витягнув зіжмакану бляшанку з-під пива, яку недобросовісний пасажир затиснув між третім одиночним сидінням і оббивкою салону. У проході примудрилися розлити щось солодке — липкими розмазаними доказами блищали сліди підшов. Водій невдоволено скривився, цмакнув поміж зубами і махнув головою, наче дорікаючи: «Ну як так можна?!»

— Дозвольте? — кинув він швидше як наказ, ніж прояв ввічливості. Люди слухняно розступилися, і він спритно зіскочив із підніжки на звільнений клаптик асфальту.

— Зараз, хвилинку, — водій просунувся крізь натовп рівно настільки, щоби викинути порожню тару на купу стихійного смітника біля бордюру.

— А вільні місця є? — це через голови нетерплячої черги гукнув худорлявий студент. В його по-дитячому високому голосі й прохальній інтонації було так мало надії на посадку, що будь-яка перспектива отримати відповідь розчинялася в повітрі.

— Тут усі по броні, — таки озвалася заклопотана жіночка літнього віку. Та це була не відповідь, а проста констатація належності до касти тих, хто завчасу замовив місця через диспетчера.

Студент приречено поправив обидві лямки спортивної сумки: вага порожніх пластикових лотків, змінного взуття, брудного одягу та ще чогось важкого (можливо, сусіди по кімнаті в гуртожитку турботливо поклали гантель) тягла до землі плече і ключицю. Він ще почекав хвильку, а потім махнув вільною рукою і пішов у пошуках іншого перевізника.

— То можна заходити чи ні? — цей голос належав скоріше натовпу загалом, аніж комусь конкретно. Дедалі більше очей, згуртованих бажанням якнайшвидше зайняти свої місця, невдоволено вилупилося на водія.

— Чекайте. Зараз подзвоню диспетчеру, — промовив водій, попереджуючи хвилю нетерплячого обурення. Неспішно, бо до відправлення ще було достатньо часу, відчинив двері до переднього пасажирського місця. Із бардачка з коробками від дисків, ганчірками, зарядками та іншим необхідним у дорозі мотлохом водій спершу витягнув чорну пластикову підставку із затискачем, а потім висмикнув зі стосика папірців аркуш у лінійку. Вільною рукою вийняв із кишені мобілку, натиснув кілька кнопок і, утримуючи телефон плечем, почав нумерувати список і вписувати прізвища, по одному в кожному рядку. Мабуть, зв'язок із диспетчером був таким собі, бо водій раз-по-раз перепитував і намагався говорити голосніше. Чергове прізвище супроводжувалося ще однією цифрою — двійкою чи одиницею: нехитрий маркетинговий хід перевізника передбачав, що на кожную другу поїздку пасажир матиме символічну знижку.

До гурту, що очікував на посадку, підбіг ще один потенційний пасажир. Не в курсі дійових осіб і короткого перебігу останніх хвилин, хлопець підступив до чоловіка, який стояв, заклавши руки, трохи осторонь.

— Це ви... водій? — захекано запитав він.

— Ну, взагалі, так... — чоловік явно поводився із таким гонором, ніби місце у маршрутці його чи не цікавило, чи було заздалегідь гарантоване візитівкою-календариком на сидінні.

Потенційний пасажир уже намірився розтулити рота і сформулювати своє прохання.

— ...але не цієї маршрутки, — урвав чоловік, хитро додавши: — Іншого автомобіля, легкового, він у мене у гаражі стоїть.

Дотеп обмеженого радіуса викликав кілька випадкових посмішок і потонув, не дійшовши до середини натовпу. Потенційний пасажир мовчки приєднався до загалу.

Тим часом на аркуші розрісся список із вісімнадцяти прізвищ. Водій недбало подякував диспетчеру й обвів поглядом людей, які обступили його. Кандидати обряду посвячення в пасажирів заходилися одне поперед одного вигукувати свої прізвища.

— Стійте! — голосом повноправного господаря ситуації вигукнув водій. — Давайте по черзі.

— Ось, третя у списку, — зберігаючи анонімність власниці, озвався чийсь жіночий голос. Рука із розправленими для полегшення підрахунку і пришвидшення процедури купюрами потягнулася до водія. Той узяв гроші, просунув їх під затискач планшетки поверх списку і старанно обвів ручкою цифру «3».

IV

Моя власна історія маятникового мігранта почалася влітку 2001 року. Тоді міжміські перевезення маршрутками лише тільки зароджувалися. Тому із самого початку доводилося їздити автобусами «Автолюкс». Рейс «Рівне — Київ», який насправді був частиною маршруту «Львів — Київ», стояв у розкладі о пів на першу ночі з орієнтовним прибуттям у місце призначення о 6:30 ранку. Ніч із неділі на понеділок — саме той час, коли хочеться виспатися і відновити сили перед напруженим робочим тижнем. Подібні поїздки цементують уявлення про комфорт, цінність якого зростає пропорційно усвідомленню його втрати. Отже, шість годин дороги вночі, навіть у комфортабельному автобусі — це справжнє випробування.

Я дуже добре пам'ятаю свою першу поїздку. Заповнений вщерть салон, завалені клунками багажні відділення і квиток на останнє місце зі зламаним сидінням, яке (так вийшло) розкладалося лише у своїй найкращій формі. Мої марні спроби заснути тривали доти, доки водій-змінник, який спав, так-сяк примостившись на двох сидіннях, не поступився функціональним місцем після зупинки в Житомирі. У будь-якому разі робочий день у понеділок ставав «епічною» боротьбою проти перетворення на безвольного зомбі чи блукаючу сомнамбулу. Рейс-повернення у Рівне в п'ятницю о 17:30 зазвичай був значно приємнішим. Хто в такому випадку зважатиме на незначні побічні ефекти — репертуар фільмів, які крутять у салоні автобуса? Щотижня подорожуючи одним і тим самим автобусом, я мав нагоду переглянути французький фільм «Утікачі» з П'єром Рішаром та Жераром Депардьє щонайменше разів із двадцять.

А ще в ті часи переді мною щоразу поставали серйозні логістичні нюанси. Система бронювання, підтвердження та оплати квитків перебувала у воістину допотопному стані. Поїздки в такому форматі тривали всю осінь та більшу частину зими.

Одного разу, взимку, прийшовши на автовокзал на тоді ще Московській площі у Києві за п'ять хвилин до відправлення автобуса,

я опинився в ситуації, коли моє бронювання скасували, а вільних місць уже не залишилося. Наступний автобус — лише через п'ять годин. Потрібно було шукати інші способи дістатися Рівного. З тоді ще кінцевої станції метро «Либідська» я заїхав на кінцеву «Святошин», а там, пройшовши пішки до зупинки автостанції «Дачної», намагався зловити попутку. В результаті, щоб доїхати до Рівного, мені довелося робити шість пересадок, причому в одному з автомобілів навіть потрапити у аварію. Вибір транспорту пізнього п'ятничного вечора був не такий і великий, тому я був змушений їхати у західному напрямку тим, чим було, і туди, куди везли. У першій попутці я без особливих пригод дістався до Коростишева, а згодом, наступною — до автовокзалу в Житомирі. Там, на заправці поруч, мене підібрав старенький «Москвич» із пом'ятими боками. Студенти, хлопець і дівчина, поверталися з навчання. Дорога була слизька, та авто доволі впевнено котилося, аж поки хлопчина-водій не пішов на обгін чергової фури десь під Брониками (поруч із Новоград-Волинським, що нині Звягель). У певний момент машину стало носити по дорозі зигзагами, амплітуда яких раз за разом норовила підсунути «Москвича» під колеса фури. Її водій, видно, збагнув, що до чого, і щосили натиснув на газ. Фура вирвалася вперед, а «Москвич» петляв доти, доки не перекинувся на бік, розсипаючи по дорозі вміст свого багажника. Відбійник із нагорнутим снігом погасив силу зіткнення, і машина повернулася у своє звичайне положення. Нам пощастило, що на дорозі більше не було машин. Усе відбулося настільки стрімко, що я навіть не встиг усвідомити рівня небезпеки. Лише судома, яка звела мою ногу, свідчила, що нервова система відреагувала по-своєму. Машина не заводилася. Я допоміг відкотити її на узбіччя. Хурделило. Траса була порожня. Речі з багажника порозкидало на десятки метрів. Позбирали все назад, а я подякував, розрахувався зі студентами і пішов трасою пішки. Авто, які мене обганяли, ніяк не реагували на підняту руку з ліхтариком на мобілці. І через годину я досі брів дорогою, аж поки біля мене не зупинився той самий «Москвич» — хлопчина таки петрав, як повернути «старого корча» до тями. Так ми доїхали до Корецької об'їзної (студенти збиралися повертати на Слауту — кінцеву точку їхнього маршруту). Хлопець і дівчина запропонували перебути десь у них до ранку, але я вчергове подякував і продовжив

свій шлях трасою. Ще одна година крізь сніг і вітер поночі. Біля поста ДАІ, у світлі ліхтаря, шанси зловити попутку зросли. Але не надовго. Водій, який мене підібрав, повертався з виснажливого рейсу і мусив годинку-другу передімати біля якогось придорожного кафе. «Якщо нічого не зловиш, то я потім підвезу», — сказав той. Мені таки вдалося зловити наступну попутку — вантажний бус. Роль пасажирського сидіння у ній виконувала запаска. Так я дістався до повороту на Здолбунів, а звідти на Рівне мене вже забрало таксі.

Враховуючи, що напередодні один із моїх друзів передав у Рівне нічогеньку суму — то це виявилася вдвічі незабутніша поїздка: всю дорогу його пакунок із грішми спокійнісінько пролежав у моєму рюкзаку. У 2001 році цих грошей вистачило б на хорошу квартиру в центрі Рівного. Звичайно, трапляється всяке, і навіть цей епізод міг закінчитися інакше. Та річ тут не лише в моїй авантюристичності. Якщо хочете, це цілком усвідомлене ірраціональне почуття до переважної більшості людей (попутників і водіїв), які зустрічаються дорогою. Ми всі — в одному життєвому човні. Той, хто зголошується підвезти, навіть якщо виключно для компенсації витрат на пальне, також повинен мати певну довіру до того, кого підвозить.

Настав час щось змінювати: далі на черзі були потяги. Дорога з вечора через ніч займала приблизно дев'ять годин. Логістична тяганина переважно лишалася такою ж, бо додавалася необхідність викуповувати квитки в залізничних касах. Проте завдяки більшому комфорту та вищій імовірності виспатися дорога була менш виснажливою і значно безпечнішою. Подорожі залізницею мають свою очевидну романтику, але в разі добирання до роботи через вечір та ніч і цей варіант мав свої мінуси. До шуму, вібрації, зупинок, стукоту коліс, вагонної метушні, навіть притаманного потягам запаху можна призвичаїтися — тут справа в іншому.

Як правило, контингент потяга «Ковель — Київ» на станції «Рівне» був більш-менш однаковим. Крім випадкових персонажів, які їздили в гості чи у відрядження, та сумирних студентів із торбами, напханими провізією, кістяк складали доволі биті життям хлопці. Більшість із них — трудівники-заробітчани: штукатури, мулярі, покрівельники, малярі, теслі, каменярі, зварювальники, електрики, трактористи, екскаваторники — словом, сила-силенна люду, який курсував туди-

сюди, працюючи чи шукаючи роботу на будівництві у Києві та в його передмістях. Чимало було й тих, хто працював у міністерствах, центральних апаратах правоохоронних органів, інших державних установах. Останні, будучи при чинах і значній вислужі років, сподівалися отримати пенсійні чи кар'єрні привілеї, омріяну державну квартиру у столиці.

Попри відмінності у рівні освіченості, культури та соціального стану всіх цих людей (і мене зокрема) поєднувало насправді значно більше, ніж могло здатися на перший погляд. Один і той самий масив потреб: ті ж бажання вивчитися, забезпечити себе, свою родину, дати можливість своїм дітям отримати освіту, вирішити питання з житлом, купити авто, забезпечити пристойну пенсію. Інакше кажучи, влаштувати своє життя і життя своїх близьких. Практично чужі у Рівному, ці люди, тимчасово поєднані спільним простором купе та напрямком руху на Київ, ставали частиною такого душевного та братерського поняття, як «земляки». І чому би цей зв'язок не скріпити чаркою? Наливай!

Не обов'язково кожна поїздка перетворювалася на застілля, а тим рідше — на пиятику. Проте загальна тенденція була очевидною. Неодмінна частина родинної естетики, що сприймається як переважно святковий атрибут у колі рідних та друзів, ставала віддушиною нелегких заробітчанських буднів. Ейфорія єднання згасала пропорційно до кількості випитого. Бувало, що відверте душевне спілкування скочувалося до пустопорожньої хмільної балачки, яка — і оком не змигнеш — цілком могла звестися до з'ясування таких властивих нам, невирішуваних ідеологічних суперечностей. Тоді аргументи вже не мали жодного значення, надія на порозуміння виходила покурити в тамбур, а розмова цілком могла як сягнути дна нецензурності, так і взагалі перерости у відкриту й непримиренну конфронтацію. А ще ж треба поспати...

Не потрібно бути економістом, щоби зрозуміти: процеси централізації посприяли відтоку капіталу до столиці й великих індустріальних центрів. Услід за грошима підтягувалися і робочі руки, бо провінційний ринок праці не міг конкурувати зі столичним. Усе більше моїх друзів і знайомих замислювалося над життєвими та професійними перспективами переїзду якщо не за кордон, то

принаймні у Київ. Це було серйозне рішення для одружених, значною мірою осілих однолітків. Інша справа — провінційне покоління $X+1$ (ті, хто народився наприкінці 70-х — на початку 80-х), що не встигло зацепитися за якусь місцеву перспективу, не мало особливих sentimentів до старіючих батьків і коріння родинного дерева — без ілюзій, але з чітким прагматичним уявленням про мету, цілі та засоби. Безвідносно навчання у столиці (чи в інших великих містах), хтось просто рухався в заданому напрямку: організовував власну втечу, розраховував на кращі можливості, сподівався отримати свій другий шанс. Причому останнє — у сенсі значно ширшому, ніж просто працевлаштування.

З усіх цих людей і формувалася армія маятникових мігрантів кінця дев'яностих — початку нульових. Це насправді сила-силенна люду, сотні й сотні тисяч. Недарма дехто, нехай і неполіткоректно, та все ж влучно сформулював, що п'ятниця — це день «визволення» Києва, тоді як понеділок — день його «взяття».

Іноді я приєднувався до своїх друзів чи знайомих і їздив на авто. У звичайному прискореному ритмі життя не завжди знайдеш чотири години на спілкування майже про все на світі. Але такі нагоди випадали нечасто. І навіть тоді потрібно було підлаштовуватися під чужі плани, синхронізувати місце й час, іти на компроміс, коригуючи виїзд або раніше, або пізніше.

Я від самого початку не розглядав можливості їздити власним авто: це ж все-таки більше трьохсот кілометрів опісля чи напередодні робочого тижня, за різних погодних умов, якості доріг та інтенсивності трафіку. Тому коли влітку 2002 року трапилася перша нагода проїхатися комфортабельною маршруткою-«бусом» із Києва у Рівне, я зрозумів, що відкрив для себе особливий міжміський мікрокосм.

V

Декілька днів наприкінці квітня 2007 року видалися такими погожими, що багато хто повірив у перманентне тепло і познімав верхній одяг. Ввечері вони вже шкодували про свою необачність. Мінливість середвесіння досі вносила дискомфорт дошкульною студеністю.

Тиха вуличка вливалася своєю другорядністю в потік гамірного проспекту. Кілька кіосків і забігайлівок з ігровими автоматами, депресивний гастроном, що доживає своє, силкуючись з останніх сил передати палкий радянський «привіт» із щонайменше 80-х.

Віктор, занурений у роздуми, повертався з роботи. Тьмяні ліхтарі світили через один. Між двома освітленими ділянками, на присадкуватій залізній огорожі, що тримала під вартою куцуваті острівці новопорослої трави, сиділа фігура у теплій спортивній кофті з капюшоном на голові. Коли Віктор уже практично порівнявся з незнайомцем, той схопився і перегородив йому шлях.

Без остраху й не приховуючи свого обурення, Віктор розвів руками до потенційної гопоти, мовляв, «ну і що б це значило?».

Незнайомець, напевно, готував свої репліки заздалегідь, тому випалив по суті:

— Залиш її у спокої!

У голосі звучали образа й акумульована агресія, готові виплеснутися насиллям у вікно слухного моменту.

Віктор не був ні здивований, ні зачеплений зухвалістю — так, ніби це було щось цілком очікуване. Незнайомець був трошки нижчим, але мав кремезнішу статуру. Під капюшоном ховалося все ще юне, але вже не дитинне обличчя, з правильними рисами і недбалою неголеністю.- Віктор упізнав Артема, хлопця своєї дівчини. Не було сенсу уникати чоловічої розмови і можливого зіткнення, тому він спокійно, з якоюсь троху навіть приреченістю в голосі, мовив: «Не можу». І після невеличкої паузи додав: «Тепер уже не можу».

Артем відверто не сподівався на таку відповідь. Його стиснуті кулаки й обрана тактика наступу зустріли зовсім іншого чоловіка, іншого Віктора. Всі ці дні після прийнятого рішення в Артемовій голові широкими мазками малювалася картина звияжнього мордобою з повним ефектом присутності. В думках кісточки його кулака раз-по-раз прикладалися до плоті й кісток кривдника. Уявний супротив гасився виходом ще більшої агресії, удари щільно лягали на контур голови: на зуби, ніс, очі, вуха, вилиці, лоб, підборіддя. Садна, синці та забої боєм і кров'ю сіяли страх у тілі й свідомості Віктора. Перевага мала збільшуватися, а бійка — перерости у розправу, щоби врешті-решт увінчатися жаданим результатом — провчити, покарати, щоб і дорогу забув. А тут... замість переможного тріумфу Артем умить позбувся своєї напускної войовничості і як міг спробував приховати власну розгубленість таким аргументом:

— Що, тобі інших жінок мало?

Ще трохи — і в Артемові слова прокрався б неприхований розпач.

— Коли потрібна конкретна, то до інших жінок стає байдуже, — ніби відсторонено промовив Віктор, сам дивуючись своєму формулюванню.

— Тоді чому вона? Чому саме Ірена?

Кудись поділася вся Артемова впевненість, він уже не пер буром, а його «наїзд» із позиції сили хутко трансформувався у звичайнісіньку собі розмову.

— Бо я... кохаю її.

Віктор гмикнув, зауваживши те полегшення, що принесли йому ці, здавалося, зовсім прості слова. Він наче позбувся пут несказаної таємниці, яка довго крутиться на вустах і мучить витончено та повільно.

— Так, я кохаю її... — після паузи повторив Віктор, намагаючись посмакувати саме відчуття, але цього разу в нього зрадливо прокралася тінь провини. Схоже, позиція сили на цьому етапі розмови так і залишилася вакантною.

Взагалі такий поворот неабияк ошелешив Артема. Він продовжував стояти на шляху Віктора, але був готовий тихо відійти вбік. Обидва мовчали й чекали чогось, ніби актори в театрі, у яких все ще тривала сцена, але вже закінчилися всі прописані сценарієм репліки.

— Чуєш? Давай пройдемося, — Віктор першим отямився від ступору.

Ще хвилин десять тому потенційні вороги, зараз вони брели разом, ніби змовники, які мають обміркувати певний спільний план. Хлопці вже забули, в кого яка відведена роль. Ніяковість ситуації нівелювалася простором і механікою, дорогою та ходою. Емоції відійшли на задній план і вже не смикали за плетиво ниток, викликаючи якусь дію. Ноги переступали без поспіху, кожен думав про своє. Іронія ситуації полягала ось у чому: єдине, що їх поєднувало, було одночасно і тим, що роз'єднувало, — стосунки з Іреною. Звісно, заочно вони знали один одного, але продовжували залишалися незнайомцями. Про що їм тепер говорити? Віктор, хоч і виглядав майже як ровесник Артема, був років на десять старшим. Який-не-який життєвий досвід спробував сам відшукати потрібні слова:

— Чуєш, Артеме... Мені шкода, що все так вийшло.

— Ти що, гониш?! — обурився Артем. — Ні, ну ти серйозно?! Стібешся?

— Знаю, у такій ситуації це прозвучить по-дурному, але мені справді шкода... Думаю, їй теж.

— Візьми і постав себе на моє місце! У твоє життя вломлюється чувак, який мутить із твоєю дівчиною, руйнує твої стосунки... а потім ще вдає із себе праведника!

— Я розумію, як ти відчуваєшся...

— Та хрін ти що розумієш! Ми п'ять років були разом! Ми знали одне одного з отакого, — Артем відвів руку набік і показав долонею на рівні пояса. — А тут ти, за якихось пару місяців...

— Ну нехай ви десять років були б разом, двадцять... і що? Думаєш, уся справа в роках? Люди знайомляться, закохуються, а потім стають чужими — це життя, це реальність, це процес.

— Не було б таких, як ти, не було б і таких проблем!

— Ти хоч сам віриш у те, що сказав? Забудь про мене і подумай, наскільки близькі ви були останнім часом. Це — стосунки двох, вони розвиваються за своїми правилами.

— Ти запудрив їй мізки...

— Це ти про Ірену говориш? Це їй можна запудрити мізки? Швидше це ми тут зараз із тобою із запудреними мізками.

— Ой, та не роби із себе жертву. Відбив чужу дівчину і починаєш...

— Хочеш, скажу правду?

— Давай, вали...

— Звиняй, але вона ніколи не виглядала як дівчина, у якої є хлопець.

— Та що ти таке кажеш?! Може, це просто тобі так хотілося і ти приймав бажане за дійсне?!

— Де *ти* був увесь цей час? Невже ти нічого не бачив і не відчував? Це трапилося не за один день.

— Це була *наша* справа і *наші* стосунки, у них не мав влязати ніхто інший!

— Ти просто розслабився, ти сприймав оті *ваші* стосунки як даність. Та ти і її сприймав, ніби вона належить тобі, як річ.

— А ти пам'ятаєш себе у двадцять років?

— Так... Хех... Марив жінками, але ніхто не давав...

Розмова, яка рухалася ніби по спіралі, набираючи обертів, раптом перервалася. Артем на секунду заляк, а потім повернув голову і глянув на Віктора. Той відповів поворотом голови — і їхні очі зустрілися. Віктор сказав правду, й Артем не без здивування відчув невідому йому до цього чоловічу солідарність і незрозумілу за цих обставин приязнь.

Обійшовши кілька кварталів, хлопці повернулися до місця своєї зустрічі. Артем глянув уперед і кивнув головою: «Ще одне коло?».

Це було схоже на звертання до товариша, з яким хотілося побути ще трохи довше.

Віктор вловив зміну у ставленні Артема та й загалом був не проти пройтися з ним ще. Однак надія на хоч якесь порозуміння залишалася доволі хиткою, а розгорнуте тло конфліктної ситуації обіцяло неминучі наслідки: мало вп'ястися в розум і плоть сухо та болісно, як не крути. Віктор раптом повернув голову в напрямку рятівної цілодобової крамнички й запитав:

— Як щодо випити по пару грам?

— Добре, раз уже так, то... Давай.

Зайшли в магазин, привіталися. Віктор узяв ініціативу у свої руки:

— Будь ласка, чекушку. А цієї ковбаски поріжете? Так, чудово. Ще трохи сиру... Так, цього, твердішого. І баночку оцих малесеньких огірочків. Вони там просто закручені кришкою? Ага, супер.

За кілька хвилин хлопці вже стояли біля лавки, недалеко від місця зустрічі. В руках була пляшка горілки, а на розгорнутому пакеті — дбайливо розкладена закуска.

Віктор відкрив пляшку і простягнув Артему. Той взяв і вже намірився підняти пляшку, ніби горн, проте зупинився і з іронією промовив:

— Ну, за знайомство, — прозора рідина потекла в горло.

— За все добре, — прийняв естафету Віктор і теж відпив.

Мовчки взялися до закуски. Віктор відкрутив кришку банки — і та відповіла характерним звуком. Обидва захрумкотіли корнішонами. З'явилося бажання вдихнути повітря прохолодного вечора на повні груди.

Випили вдруге, закусили і вже хотіли допивати пляшку за третім заходом.

Аж тут помітили, як із боку проспекту до них наближалася якась жінка.

— Хлопці, ви ще тут трохи побудете?

Віктор і Артем здивовано перезирнулися. Це була звичайна жінка середнього віку, в простому одязі. Незвичайним у ній було лише те, що трохи захмеліла. Пиятика не шкодує нікого, але до жінок алкоголь особливо нещадний. Світло ліхтаря було тьмяне, тому як слід розгледіти несподівану гостю було важко. Проте Віктору здалося, що на обличчі жінки були всі ознаки зловживання алкоголем.

— Та побудемо. А вам для чого?

Жінка, не приховуючи радості, глянула на вміст розкритого пакета із закускою та на чекушку з недопитою горілкою.

— Я зараз іще ковбаси принесу і хліба... і горілки.

Хлопці не встигли щось сказати у відповідь, як жінка вже повернула до крамниці.

— Бачиш, яка пригода. Ти як? — запитав Віктор із теплотою і трохи хвилюванням — чи то від випитого, чи то від почуття опіки й відповідальності, як за малою дитиною.

— Добре. Я навіть забув, для чого ми зустрілися. Я погано пообідав, і мене трохи вставило.

— Та я теж був на нервах цілий день. А зараз... трохи відпустило.

— Вікторе, скажи... Чому ти її... Чому саме Ірена? — Артемове повернення до наболілого як рукою зняло хміль з обох.

Якийсь час Віктор бігав очима, ніби спостерігаючи за тим, як таємний внутрішній суфлер викладав йому необхідний текст на пюпітр. Затим промовив відсторонено, роздумуючи над кожним словом:

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ